

Research Paper

Designing A Conceptual Model of Teaching and Learning With an Islamic Approach in the Training Centers of Alborz University of Applied Sciences

Rahele Salehi¹, Zahra Lebadi^{*2}

1. PhD student in educational management, Islamic Azad University, Karaj, Iran
1. Assistant Professor, Department of Educational Management, Karaj Branch, Islamic Azad University, Karaj, Iran

ARTICLE INFO

PP: 223-236

Use your device to scan and
read the article online

Keywords: *Islamic Teaching Model, Applied Scientific University, Teaching And Learning.*

Abstract

This research was conducted with the aim of designing a conceptual model of teaching and learning with an Islamic approach in the educational centers of Alborz University of Applied Sciences. The present research has an applied purpose and is of the type of mixed designs (qualitative-quantitative). The statistical population in this research is all specialists, professors and students in the educational centers of Alborz Comprehensive Scientific-Applied University and the research sample in the qualitative part includes 15 professors and specialists of the said university who were selected by the purposeful snowball sampling method (sampling up to the saturation stage) An opinion was made on the collected data) and the statistical population of the quantitative section included 1095 teachers and 12595 students, 295 teachers and 393 students were selected by simple random sampling. The research tool in the qualitative part included a semi-structured interview and in the quantitative part a researcher-made questionnaire. Formal validity and reliability were also obtained with Cronbach's alpha. To analyze and analyze the data in the qualitative part using foundational data theory and open, central and selective coding and categorization and in the quantitative part with descriptive statistics tests, path analysis test and fit test were done. The findings showed that design skills before teaching - skills during teaching - time management skills - communication skills - research skills - practical lesson planning skills - adherence to Islamic professional ethics - post-teaching skills are part of the dimensions of the teaching model and Learning with the Islamic approach and the mentioned model includes philosophy and goals, dimensions and components, implementation and evaluation stages, which were approved by experts.

Citation: Salehi, R. , Lebadi, Z. (2024). **Designing A Conceptual Model of Teaching And Learning With an Islamic Approach in the Training Centers of Alborz University of Applied Sciences**, *Geography(Regional Planning)*, 13 (Special Issue 1), 223-236

DOI: 10.22034/jgeoq.2024.221831.2397

* **Corresponding author:** Zahra Lebadi, **Email:** zahra_lebady@yahoo.com

Extended Abstract

Introduction

In contemporary education, selecting effective teaching methods is a critical challenge, especially when aligning them with adult learning needs. Iran's vision aims to build a knowledge-based society that honors its rich Islamic-Iranian heritage. To achieve this, higher education must produce skilled professionals and utilize scientific approaches and management strategies effectively (Amin Bidokhti et al. , 2010). Islam, encompassing various aspects of human life, including education, provides a comprehensive framework for addressing current existential and identity crises (Naghshbandi et al. , 2014; Mousavi, 2009). Despite advancements in technology, there is a growing need to return to the Islamic-Iranian educational heritage to address these crises and maintain psychological balance (Mikhail et al. , 2015). In Iran, educational processes often lack proper technical frameworks and are managed by individuals without relevant expertise, leading to inefficiencies and decreased motivation among learners and educators (Khorasani, 2014). The University of Applied Science and Technology aims to enhance skills through practical courses but faces challenges such as outdated educational structures and weak industry connections (Jamshidi Kiya, 2015; Samari, 2018). There is a need for Islamic educational models that meet modern requirements and strengthen evaluation systems (Islamic University Reform Document, 2013). Aligning teaching methods with Islamic values can significantly improve educational quality.

Methodology

This research utilized a mixed-methods approach to develop a conceptual model for Islamic teaching and learning. Initially, qualitative data were collected through semi-structured interviews with educators and experts and analyzed using open, axial, and selective coding, leading to the identification of eight dimensions. For the quantitative phase, 295 instructors and 393 students from the University of Applied Science and Technology in Alborz were surveyed. The model was evaluated by 40 experts using statistical analyses, including descriptive

statistics and factor analysis. The findings integrated qualitative insights with quantitative validation, refining the model of Islamic educational practices.

Results and Discussion

This study utilized a 75-item questionnaire to investigate various teaching and learning skills at the University of Applied Sciences and Technology in Alborz Province. Results indicate that the mean evaluation by faculty was 3.94 out of 5, with the highest score in practical course planning skills (4.08) and the lowest in time management (3.68). Students reported a mean score of 2.96, with the highest score for teaching skills (3.74) and the lowest for Islamic professional ethics (2.75). There is a significant discrepancy between students' and faculty's evaluations, particularly concerning Islamic professional ethics, highlighting the need for in-service training to address this issue. Statistical analyses, including KMO and chi-square tests, were used to assess the suitability of the dimensions and components of teaching and learning with an Islamic approach. The results reveal a strong and positive relationship between variables and their direct impact on teaching and learning with an Islamic approach. Ultimately, a six-stage conceptual model for Islamic teaching and learning was developed.

Conclusion

The results of this study, compared to previous research, indicate that some of the identified components align with those in prior studies, while others have been newly identified. In the area of pre-teaching skills, although both faculty and students have rated these skills above average, there is a recognized need for further improvement in the planning and organization of educational content. In-service teaching skills are highly regarded by both faculty and students, and Applied Science University has made positive strides in this area. Time management and communication skills have also been generally rated above average, but there is a need for more focused training to enhance these skills among faculty. Research skills and the planning of practical courses have been well evaluated; however, a significant disparity exists between students' and faculty's assessments regarding Islamic professional

ethics. Overall, conducting in-service training courses to improve all these components,

especially Islamic professional ethics, is deemed essential.

References

1. Asadian, S. , Piri, M. , & Saadatfar, R. (2017). Effective teaching in higher education based on professors' professional experiences and its relationship with self-reported teaching. *Semi-Annual Journal of Higher Education Curriculum Studies*, 8(15), 134-113.[In Persian]
2. Amin-Bidokhti, A. A. , Zare, M. , & Na'mati, M. (2010). University research; A neglected necessity to strengthen university-industry cooperation. *Journal of Industry and University*, 2(5). [In Persian]
3. Babaei, M. (2010). *Introduction to E-learning*. Tehran: Research Institute for Information Science and Technology. [In Persian]
4. World Bank. (2003). *Lifelong Learning in the Knowledge Economy* (translated by M. Emadzadeh & F. Kasaeian). Isfahan: Jihad Daneshgahi Publications. [In Persian]
5. Berimani, A. , Salehi, M. , & Sadeghi, M. R. (2011). Factors affecting the improvement of higher education quality in graduate programs from the perspective of students. *Scientific Quarterly Journal of Educational Research*, 6(26), 24-1.[In Persian]
6. Jamshidi Kia, S. (2015). Evaluating the learning management system of the Electronic Learning Center at the University of Tehran (Master's thesis). Kharazmi University, Tehran. [In Persian]
7. Khorasani, A. (2014). Comparative study of curriculum quality in some public universities based on the perspective of faculty members. *Quarterly Journal of Research in Educational Systems*, 8(26). [In Persian]
8. Sameri, M. (2018). Presenting an effective teaching model for university professors based on artificial neural network analysis. *Scientific Journal of Education and Evaluation (Quarterly)*, 11(44), 102-79.[In Persian]
9. Salimi, J. , & Ramazani, Q. (2016). Evaluation of teaching quality of faculty members at Kurdistan and Sanandaj Medical Sciences universities. *Semi-Annual Journal of Educational Studies Nama Aja*, 3, 6-1.[In Persian]
10. Abedi Jafari, H. , Taslimi, M. S. , Faqihi, A. , & Sheikhzadeh, M. (2011). Theme analysis and thematic network: A simple and efficient method for explaining patterns in qualitative data. *Strategic Management Thought Journal*, 5(2). [In Persian]
11. Qarib, A. , Ali-Taleb, A. , Abbasi, S. , & Shiri, A. (2016). Investigating the impact of jihadi management on entrepreneurship education in universities (Case study: Islamic Azad University of Mazandaran). *Scientific-Research Quarterly Journal of Islamic-Iranian Model of Progress*, 4(8). [In Persian]
12. Karimi, B. A. (2012). The effect of using a smart board on collaborative learning in second-grade language classes in Asadabad (Master's thesis). Islamic Azad University of Kermanshah, Kermanshah. [In Persian]
13. Ganji, M. , Zahed Babalan, A. , & Moeini Kia, M. (2016). Meta-analysis of research conducted on the role of teaching models in students' academic achievement. *Journal of School Psychology*, 3(4), 108-98.[In Persian]
14. Giddens, A. (2012). *Sociology* (translated by M. Saburi). Tehran: Ney Publishing. (27th Edition) [In Persian]
15. Lak, M. (2017). Causes and factors of learning difficulties in students. *Journal of Student Growth Psychology*. [In Persian]
16. Mohammadi Mehr, M. , Maleki, H. , Abbaspour, A. , & Khoshdell, A. (2011). A study on the competencies required for lifelong learning in general medical students. *Journal of Medical Education*, 11(8). [In Persian]
17. Qaemiyeh Computer Research Center of Isfahan. (2011). *English to Persian Dictionary*. Isfahan: Qaemiyeh Computer Research Center of Isfahan. [In Persian]
18. Malabashi, R. , Haqqani, F. , & Memarzadeh, M. (2010). Investigating the teaching skills of instructors in educational clinics of Isfahan University of Medical Sciences. *Journal of Babol University of*

- Medical Sciences*, 12(1), 33-26.[In Persian]
19. Morrison, G. R. , Ross, S. M. , & Kemp, J. E. (2006). *Designing Effective Instruction* (4th ed.) (translated by G. Rahimi Doost). Ahvaz: Shahid Chamran University Press. [In Persian]
 20. Mousavi, F. (2009). *Spiritual Curriculum in the Third Millennium*. Kermanshah: Islamic Azad University, Kermanshah Branch. [In Persian]
 21. Mikaeilo, G. , & Sultan Al-Qaraei, K. (2015). Goals and methods of education from the perspective of Islam. *Quarterly Journal of Insight and Islamic Education*, 12(35). [In Persian]
 22. Naqshbandi, A. , Emami, H. , Salehi, H. , & Abdollahi, A. (2014). The impact of school smartening on students' learning. *International Conference on Engineering, Art, and Environment*, Poland. [In Persian]
 23. Naqibzadeh, M. A. (2009). *An Overview of the Philosophy of Education*. Tehran: Tahouri Publications. [In Persian]
 24. Abu Alhija, F. N. (2017). Teaching in higher education: Good teaching through students' lens. *Studies in Educational Evaluation*, 54(9), 4-12.
 25. Biber, R. E. (2008). Competencies in the 21st century. *Journal of Management*.
 26. Dečman, M. (2015). Modeling the acceptance of e-learning in mandatory environments of higher education: The influence of previous education and gender. *Computers in Human Behavior*, 49, 272-281.
 27. Fulbright, R. K. , Jenner, A. R. , Mencl, W. E. , Pugh, K. R. , Shaywitz, B. A. , Shaywitz, S. E. , Fletcher, J. M. , Fuchs, L. S. , & Barnes, M. A. (2009). *Learning disabilities from identification to intervention*. New York: Guilford.
 28. Fulbright, R. K. , Jenner, A. R. , Mencl, W. E. , Pugh, K. R. , Shaywitz, B. A. , Shaywitz, S. E. , Fletcher, J. M. , Fuchs, L. S. , & Barnes, M. A. (2009). *Learning disabilities from identification to intervention*. New York: Guilford.
 29. Hetty, A. H. , Kurniabudi, & Sharipuddin, M. (2016). Evaluating the effective factors of readiness for electronic learning in higher education. *Procedia Computer Science*, 59.
 30. Jsson, P. N. (2018). Public universities administrators and technology policy making. *Educational Administration Quarterly*, 39(4), 34-36.
 31. Kumar, R. R. , Loganathan, N. , Patel, A. , & Kumar, R. D. (2015). Investigating the effect of learning management system on learning disability: A study of Malaysia. *Quality and Quantity*, 49(3), 1101-1120.
 32. Kvale, S. (1996). *Inter Views: An introduction to qualitative research writing*. Thousand Oaks, CA: Sage Publications.
 33. Lois, J. P. , & Roche, L. A. (2014). Use of research study on Canada's efforts to link research and practice. *Lanceer*, 364, 1615-221.
 34. Shabani Varaki, B. , & Hosseingholizadeh, R. (2016). Evaluation of college teaching qualities. *Quarterly Journal of Research and Planning in Higher Education*, 12(1), 1-21.
 35. Shabani, H. (2001). *Skills education, teaching methods and technology*. Tehran: Samt Press.
 36. Sousa, A. D. , McDonald, S. , Rushby, J. , Li, S. , Dimoska, A. , & James, C. (2010). *A conceptual model*. Washington, DC: Association for the Cognitive Concepts.
 37. Vermunt, J. D. , & Donche, V. (2017). A learning patterns perspective on student learning in higher education: State of the art and moving forward. *Educational Psychology Review*, 29(2), 269-299.
 38. Willingham, D. T. , Hughes, E. M. , & Dobolyi, D. G. (2018). The scientific status of learning styles theories. *Teaching of Psychology*, 42(3), 266-271.

انجمن ژئوپلیتیک ایران

فصلنامه جغرافیا (برنامه ریزی منطقه‌ای)

دوره ۱۳ (ویژه‌نامه ۱)، زمستان ۱۴۰۲

شاپا چاپی: ۶۴۶۲-۲۲۲۸ شاپا الکترونیکی: ۲۱۱۲-۲۷۸۳

Journal Homepage: <https://www.jgeoqeshm.ir/>

مقاله پژوهشی

طراحی الگوی مفهومی تدریس و یادگیری با رویکرد اسلامی در مراکز آموزش دانشگاه جامع علمی-کاربردی در حوزه جغرافیایی استان البرز

راحله صالحی: دانشجوی دکتری مدیریت آموزشی، دانشگاه آزاد اسلامی، کرج، ایران
زهرا لبادی*: استادیار، گروه مدیریت آموزشی، واحد کرج، دانشگاه آزاد اسلامی، کرج، ایران

چکیده	اطلاعات مقاله
این پژوهش با هدف طراحی الگوی مفهومی تدریس و یادگیری با رویکرد اسلامی در مراکز آموزش دانشگاه علمی کاربردی استان البرز صورت گرفته است. پژوهش حاضر از حیث هدف کاربردی و از نوع طرح‌های ترکیبی (کیفی-کمی) است. جامعه آماری در این پژوهش کلیه متخصصان، استادان و دانشجویان در مراکز آموزش دانشگاه جامع علمی-کاربردی استان البرز و نمونه پژوهش در بخش کیفی شامل ۱۵ نفر از اساتید و متخصصان دانشگاه مذکور که با روش نمونه‌گیری هدفمند گلوله برفی (نمونه‌گیری تا مرحله اشباع نظری در اطلاعات گردآوری شده انجام شد) و جامعه آماری بخش کمی مدرسان شامل ۱۰۹۵ نفر و دانشجویان ۱۲۵۹۵ که به روش نمونه‌گیری تصادفی ساده ۲۹۵ نفر مدرس و ۳۹۳ نفر دانشجو انتخاب گردیدند. ابزار پژوهش در بخش کیفی شامل مصاحبه نیمه ساختار یافته و در بخش کمی پرسشنامه محقق ساخته بود. اعتبار روایی صوری و پایایی نیز با آلفای کرونباخ حاصل شد. برای تجزیه و تحلیل داده در بخش کیفی با استفاده از نظریه داده بنیاد و مقوله بندی و کد گذاری باز، محوری و گزینشی و در بخش کمی با آزمون‌های آمار توصیفی، آزمون تحلیل مسیر و آزمون برازش انجام شد. یافته‌ها نشان دادند که مهارت‌های طراحی قبل از تدریس-مهارت‌های ضمن تدریس-مهارت مدیریت زمان-مهارت‌های ارتباطی-مهارت‌های پژوهشی-مهارت برنامه ریزی دروس عملی-رعایت اخلاق حرفه‌ای اسلامی-مهارت‌های بعد از تدریس جزء ابعاد الگوی تدریس و یادگیری با رویکرد اسلامی و الگوی مذکور شامل فلسفه و اهداف، ابعاد و مولفه‌ها، مراحل اجرا و ارزشیابی است که با نظر متخصصان مورد تایید واقع گردید.	<p>شماره صفحات: ۲۳۶-۲۳۳</p> <p>از دستگاه خود برای اسکن و خواندن مقاله به صورت آنلاین استفاده کنید</p> <p>واژه‌های کلیدی: الگوی تدریس اسلامی، دانشگاه علمی کاربردی، تدریس و یادگیری</p>

استناد: صالحی، راحله و لبادی، زهرا (۱۴۰۲). طراحی الگوی مفهومی تدریس و یادگیری با رویکرد اسلامی در مراکز آموزش دانشگاه جامع علمی-کاربردی در حوزه جغرافیایی استان البرز، فصلنامه جغرافیا (برنامه‌ریزی منطقه‌ای)، دوره ۱۳ (ویژه‌نامه ۱)، ۲۳۶-۲۳۳
DOI: 10.22034/jgeoq.2024.221831.2397

مقدمه

در حال حاضر، یکی از چالش‌های اصلی در حوزه تعلیم و تربیت، انتخاب روش‌های تدریس مناسب برای هر درس است. این مسئله به ویژه در ایجاد نوآوری و تغییر در روش‌های تدریس برای تطابق بهتر محتوا و روش‌های آموزشی با نیازهای دوران بزرگسالی اهمیت دارد. ایران اسلامی با چشم‌انداز بیست ساله خود، هدف ایجاد یک جامعه دانش‌بنیان در منطقه را دنبال می‌کند، که به فرهنگ غنی و هویت اسلامی-ایرانی افتخار می‌کند. در این راستا، آموزش باید به تسهیل و تسریع تحقق این آینده کمک کند. برای موفقیت در این زمینه، نیاز به دانشگاه‌های دانش‌بنیان و اساتید متخصص و دانش‌محور است که بتوانند مدیران و کارشناسان شایسته‌ای تربیت کنند. به عبارت دیگر، ایجاد یک جامعه دانش‌بنیان نیازمند رویکردهای علمی-پژوهشی و مدیریت مناسب در آموزش عالی است (امین بیدختی و همکاران، ۱۳۸۹). با توجه به بهره‌مندی از آموزه‌های دین مبین اسلام در کشور اسلامی ایران و باور به این که دین برنامه‌ای جامع برای زندگی بشر است، این برنامه باید در تمام جنبه‌های زندگی فردی و اجتماعی منطبق باشد. دین اسلام به عنوان یک نظام فراگیر و جامع، به تمامی ابعاد انسانی شامل اقتصاد، اجتماع، علم، سیاست، حکومت، و به‌ویژه تعلیم و تربیت، اشراف دارد (نقش بندی و همکاران، ۱۳۹۳). اما در دنیای امروز، انسان با بحران‌های جدی مواجه است، از جمله بحران‌های بی‌هویتی، بحران ارزش‌ها، و بحران در انتخاب هدف و نظام تفکر. این بحران‌ها به ویژه در زمینه تربیت دینی و اسلامی، که به طور عمده به نیاز مذهبی و خداجویی انسان مربوط می‌شود، شدت یافته است. در حالی که تکنولوژی و صنعت پیشرفت کرده‌اند، انسان از نظر معنا و هدف به شدت ضعیف شده و یکپارچگی و تعادل روانی او از بین رفته است (موسوی، ۱۳۸۸). لذا برای رهایی از حصار فلسفه‌های تربیتی وارداتی فرهنگی، چاره‌ای جز بازگشت به میراث غنی و اصیل تعلیم و تربیت اسلامی-ایرانی نیست (میکائیلو، غلامحسین، سلطان القرائی خلیل، ۱۳۹۴). در جامعه ما، فرآیندهای آموزشی اغلب فاقد چارچوب‌های فنی مناسب هستند و به دلیل نادیده گرفتن اصول و چارچوب‌های مدون نظام‌های آموزشی، برخی از این فرآیندها به دست افرادی با تخصص‌های غیرمرتبط انجام می‌شود. این وضعیت باعث اتلاف هزینه‌ها و فرصت‌های از دست رفته می‌شود و منجر به عدم اثربخشی آموزش‌ها و بی‌انگیزگی فراگیران و مدرسان، به ویژه در نظام آموزش عالی، گردیده است (خراسانی، ۲۰۱۴). دانشگاه جامع علمی-کاربردی با هدف ارتقاء مهارت شاغلین و فارغ‌التحصیلان و با بهره‌گیری از امکانات و منابع موجود، دوره‌های علمی-کاربردی برگزار می‌کند تا نیروی انسانی متخصص مورد نیاز بخش‌های مختلف کشور را آموزش دهد (جمشیدی کیا، ۲۰۱۵). با این حال، مشکلاتی نظیر عدم انعطاف ساختار آموزشی با تحولات تکنولوژیکی، عدم توجه به مزیت‌های نسبی منطقه‌ای، و ارتباط ضعیف با بخش‌های تولیدی و صنعتی وجود دارد (سامری، ۲۰۱۸). علاوه بر این، حدود چهل سال است که نظام آموزشی ایران تحت تأثیر تحولات انقلاب اسلامی قرار دارد و موضوع اسلامی کردن نظام آموزشی، به ویژه آموزش عالی، از دغدغه‌های مهم بوده است. با این وجود، مطالعات جامع و کاربردی در زمینه الگوهای آموزشی اسلامی و تطابق آن‌ها با نیازهای امروزی محدود است. به منظور بهبود کیفیت آموزش، ضروری است که رشته‌های تحصیلی متناسب با نیازهای جامعه اسلامی بومی‌سازی شده و نظام نظارت و ارزیابی آموزشی تقویت شود (سند اسلامی شدن دانشگاه‌ها، ۲۰۱۳). ارائه الگوهای تدریس کاربردی که همسو با ارزش‌ها و فرهنگ اسلامی باشد، می‌تواند به بهبود روش‌های آموزش و ارتقاء کیفیت تدریس در دانشگاه‌ها کمک کند (سامری، ۲۰۱۸).

مبانی نظری

کهنایی و همکاران (۱۳۹۸) در پژوهشی با عنوان رابطه بین سبک‌های یادگیری (الگو Kolb) با الگوی تدریس انطباقی (مطالعه موردی: دانشجویان مرکز علمی کاربردی جهاد دانشگاهی زاهدان) که بر روی ۲۵۰ دانشجوی مرکز علمی کاربردی جهاد دانشگاهی زاهدان با روش توصیفی - همبستگی انجام دادند دریافتند که توجه به همبستگی مثبت و معنی‌دار سبک‌های یادگیری با الگوی تدریس انطباقی، به کارگیری این روش تدریس که مبتنی بر فعالیت‌های یادگیری محور، ارزیابی نیازهای فراگیران، مشارکت دادن فراگیران در فرایند تدریس و انعطاف‌پذیری برای توسعه شخصی می‌باشد، به مدرسان مراکز آموزشی پیشنهاد می‌شود. شعبانی و رکی (۲۰۱۶) معتقد است در فرآیند فعالیت‌های آموزشی هیئت علمی عنصر اصلی و کلیدی تحول نیروی انسانی به شمار می‌آید.

هیات علمی‌ای کارآمد، دین دار و اثربخش است که با نظریه‌ها اصول و روش مبانی‌های تدریس آشنا بوده و با بینشی اقتضائی محیطی را فراهم می‌سازد که به جای انتقال اطلاعات و تحمیل اندیشه، خودکنترلی و خودتحویلی، احساس امنیت، شایستگی را در دانشجویان ایجاد کند؛ در این صورت دانشجویان، خود معمار تعلیم و تربیتشان می‌شوند؛ بنابراین اساتید باید سازمان دهنده، راهنما و تسهیل گر فعالیت‌های آموزشی باشند. اسدیان و همکاران (۱۳۹۶) نیز به بررسی تدریس اثربخش در آموزش عالی بر اساس تجارب حرفه‌ای استادان و ارتباط آن با تدریس خود-گزارشیدر این پژوهش مشخص شد که استادان این دانشگاه به ترتیب در تدریس خود بیشتر به مؤلفه‌های حرفه‌ای، فنی و ارتباطی در تدریس توجه می‌کنند و از طرف دیگر بین تدریس اثربخش و تدریس خود-گزارشی از دیدگاه آنان رابطه وجود دارد. همچنین بین میزان توجه استادان به هر یک از مؤلفه‌های تدریس اثربخش به تفکیک رشته‌های دانشگاه تفاوت وجود دارد. همچنین سه مؤلفه حرفه‌ای، فنی و ارتباطی به ترتیب از بیشترین به کمترین، میزان توجه استادان را به خود جلب کرده است. غریب و همکاران (۱۳۹۵) نیز به بررسی تأثیرمدیریت جهادی و اسلامی در آموزش کارآفرینی پرداخته‌اند که نتایج این پژوهش نشان دهنده تأثیر مثبت مدیریت دینی بر آموزش کارآفرینی است. گنجی و همکاران (۱۳۹۵) در پژوهشی با عنوان فراتحلیل پژوهش‌های انجام یافته در خصوص نقش الگوهای تدریس بر پیشرفت تحصیلی دانش آموزان و با روش کتابخانه‌ای انجام دادند دریافتند که ترتیب اثر بخشی الگوها به شرح زیر بوده است: الگوی کاوشگری علمی، الگوی کاوشگری سازمان یافته، الگوی یادیاران، الگوی همیاری، الگوی بدیعه پردازی، الگوی تفکر استقرایی، الگوی پیش سازمان دهنده، الگوی دریافت مفهوم، الگوی یادگیری اجتماعی. -سلیمی و رمضانی (۱۳۹۵) در پژوهش خود به نتیجه که رسیدند میان رشته تحصیلی، سابقه تدریس و دانشگاه محل دریافت مدرک دکتری اعضای هیئت علمی با کیفیت تدریس آن‌ها رابطه‌ی معنی‌داری وجود دارد ولی جنسیت بر کیفیت تدریس اعضای هیئت علمی تأثیری ندارد. میریام و همکاران (۲۰۱۸) در پژوهش خود با عنوان وجوه چندگانه برای آموزش، پرداختن به سبک‌های یادگیری متنوع دریافتند که دانشکده‌ها و دانشگاه‌ها به منظور برآورده کردن تقاضای جامعه پرستاری برای مدارج پیشرفته، به صورت فزاینده در حال ارائه کردن دوره‌های آموزشی آنلاین هستند. همگام با پیشروی به سمت مدارج پیشرفته، مهارت‌های نوشتن پیشرفته از دانشجویان انتظار می‌رود. بنابراین اعضای گروه آموزشی آنلاین با تکلیف ایجاد کردن این چنین مهارت‌های نوشتن در دانشجویان، سروکار دارند. دستورالعمل مؤثر برای مهارت‌های نوشتن نیازمند وجوه آموزشی چندگانه برای یک جامعه دانشجویی آنلاین متنوع است. یافته‌های ناشی از زمینه‌یابی‌های دانشجویی نشان می‌دهند که مجموعه‌های ویدئویی می‌توانند به برآورده کردن نیازهای یک گروه دانشجویی آنلاین که سبک‌های یادگیری چندگانه را نشان می‌دهند، کمک کنند.

ورمون و دانشچه (۲۰۱۷) به بررسی چشم انداز الگوهای یادگیری و تدریس در دانشجویان پرداخته‌اند. از نظر آنان، توجه به دین می‌تواند در تربیت دانشجویانی ارزش مدار و کارآمد بسیار تأثیرگذار باشد. ابوالحجا (۲۰۱۷) نیز بیان کرده است از دید دانشجویان مهم‌ترین عامل در تدریس خوب، ارزشیابی و کم اهمیت‌ترین عامل پیشرفت بلند مدت دانشجویان است. جنسیت و رشته تحصیلی دانشجو نیز بر درک از تدریس تأثیر دارد. هتی و همکاران (۲۰۱۶) در پژوهشی با عنوان بررسی عوامل مؤثر آمادگی برای یادگیری الکترونیکی در آموزش عالی با توجه به سیستم‌های مدیریت یادگیری الکترونیکی در یافتند که افزایش مهارت‌ها و نگرش‌های دانشجویان مهم‌ترین عوامل تأثیر پذیری بر آمادگی یادگیری الکترونیکی است. ساسی کمار (۲۰۱۵) در تحقیق خود با موضوع بررسی تأثیر سیستم مدیریت یادگیری بر ناتوانی در یادگیری؛ دریافت که بکارگیری سیستم مدیریت یادگیری با توجه به تکنولوژی‌های مدرن موجود می‌تواند در جلب توجه و افزایش دقت دانش آموزان به مطالب درسی مفید واقع شده و در افزایش سطح یادگیری و کاهش ناتوانی یادگیری در آنها موفق عمل کند. میتجا (۲۰۱۵) در پژوهش خود با عنوان الگو سازی پذیرش یادگیری مبتنی بر سیستم مدیریت یادگیری در محیط‌های اجباری آموزش عالی: نشان داد که استفاده از تکنولوژی‌های مدرن به خوبی عمل کرده و همان طور که انتظار می‌رود می‌تواند بر افزایش توجه و دقت و سطح یادگیری دانشجویان مؤثر واقع گردد. بر اساس مطالب مطرح شده خلا پژوهشی راجع الگوی مفهومی تدریس و یادگیری با رویکرد اسلامی در مراکز آموزش وجود دارد. از نظر اهمیت نیز آموزش رویکردهای اسلامی با توجه به فرهنگ کشورمان اهمیت زیادی دارد. بنابراین هدف اصلی پژوهش حاضر، طراحی الگوی مفهومی تدریس و یادگیری با رویکرد اسلامی در مراکز آموزشی دانشگاه جامع علمی - کاربردی استان البرز است.

روش پژوهش

این تحقیق از رویکرد آمیخته (کیفی و کمی) برای بررسی و تدوین الگوی مفهومی تدریس و یادگیری با رویکرد اسلامی استفاده کرده است (Creswell & Plano Clark, 2009). در مرحله نخست، برای تدوین الگوی مفهومی اولیه، از روش کیفی داده بنیاد استفاده شد و سپس از روش های کمی برای تجزیه و تحلیل و ارزیابی تناسب الگوی پیشنهادی بهره برده شد. در بخش کیفی، برای شناسایی ابعاد و مؤلفه های تدریس و یادگیری، مصاحبه های نیمه ساختاریافته با مدرسان و خبرگان در زمینه تعلیم و تربیت اسلامی انجام شد. نمونه گیری به روش هدفمند گلوله برفی صورت گرفت و مصاحبه ها تا رسیدن به اشباع نظری ادامه یافت. در بخش کمی، جامعه آماری شامل مدرسان و دانشجویان مراکز آموزش علمی-کاربردی دانشگاه جامع علمی-کاربردی استان البرز بود. با استفاده از فرمول نمونه گیری کوکران، ۲۹۵ مدرس و ۳۹۳ دانشجو به طور تصادفی ساده انتخاب شدند. ارزیابی الگوی طراحی شده با استفاده از پرسشنامه نهایی به ۴۰ نفر از مدرسان و خبرگان تعلیم و تربیت با مدرک دکتری تخصصی یا حوزوی ارائه شد. در مجموع، ۶۸۸ نفر (۳۹۳ دانشجو و ۲۹۵ مدرس) و ۴۰ نفر از خبرگان به پرسش های تحقیق پاسخ دادند. در بخش کیفی، داده ها از طریق مصاحبه های نیمه ساختاریافته جمع آوری و در مراحل کدگذاری باز، محوری و گزینشی تحلیل شدند. نتایج به شناسایی ۸ بعد برای تدریس و یادگیری با رویکرد اسلامی منجر شد. در بخش کمی، داده ها با استفاده از آمار توصیفی (میانگین، فراوانی، درصد) و آمار استنباطی (تحلیل عاملی اکتشافی و تأییدی، تحلیل مسیر) تحلیل شد. آزمون های کولموگروف اسمیرنوف، چولگی و کشیدگی نیز برای بررسی نرمال بودن داده ها به کار گرفته شدند. تحلیل داده های ارزیابی الگو شامل آزمون های استنباطی و توصیفی با استفاده از نرم افزارهای آماری انجام شد.

بحث و یافته های تحقیق

سوال اول پژوهش:

ابعاد و مؤلفه های اساسی تدریس و یادگیری با رویکرد اسلامی در مراکز آموزش دانشگاه جامع علمی - کاربردی استان البرز کدام است؟

ابعاد و مؤلفه های الگوی مفهومی تدریس و یادگیری با رویکرد اسلامی که در طی این پژوهش شناسائی شد شامل موارد ذیل است:

مهارت های طراحی قبل از تدریس: با ۹ گویه، مهارت های ضمن تدریس: با ۱۶ گویه، مهارت های ارتباطی: با ۱۵ گویه، مهارت های پژوهشی: با ۶ گویه، مهارت های برنامه ریزی دروس عملی: با ۱۰ گویه، مهارت های مدیریت زمان: با ۳ گویه، مهارت های اخلاق حرفه ای اسلامی: با ۹ گویه، مهارت های بعد از تدریس: با ۷ گویه

ر اساس نتایج به دست آمده از پرسشنامه کمی محقق ساخته ۷۵ سوالی، تجزیه و تحلیل ابعاد و مؤلفه های تدریس و یادگیری در مراکز آموزش دانشگاه جامع علمی-کاربردی استان البرز به شرح زیر است. میانگین کل ارزیابی های اساتید از مؤلفه های تدریس و یادگیری برابر با ۳.۹۴ بود، که نشان دهنده وضعیت نسبتاً مطلوب است. در این میان، مؤلفه مدیریت زمان با میانگین ۳.۶۸ کمترین و مهارت برنامه ریزی دروس عملی با میانگین ۴.۰۸ بیشترین امتیاز را به خود اختصاص دادند. از منظر دانشجویان، میانگین کل ارزیابی ها برابر با ۲.۹۶ بود که نشان دهنده وضعیت نسبی ضعیف تری است. در این بخش، مؤلفه رعایت اخلاق حرفه ای اسلامی با میانگین ۲.۷۵ کمترین و مهارت های ضمن تدریس با میانگین ۳.۷۴ بیشترین امتیاز را کسب کردند. مقایسه پاسخ های دانشجویان و اساتید نشان می دهد که اساتید وضعیت تدریس خود را در بیشتر مؤلفه ها بهتر از آنچه که دانشجویان اظهار کرده اند، ارزیابی کرده اند. در مؤلفه مهارت های ضمن تدریس، هر دو گروه وضعیت را بالاتر از متوسط و خوب ارزیابی کرده اند. همچنین، در مؤلفه رعایت اخلاق حرفه ای اسلامی، اساتید وضعیت تدریس خود را به طور قابل توجهی بهتر از ارزیابی های دانشجویان دانسته اند. مؤلفه مهارت های ضمن تدریس از نظر دانشجویان بالاترین امتیاز را کسب کرده، در حالی که مؤلفه اخلاق حرفه ای اسلامی کمترین امتیاز را داشته است. این نتایج نشان دهنده نیاز به برگزاری دوره های آموزشی ضمن خدمت برای اساتید، به ویژه در زمینه اخلاق حرفه ای اسلامی است. در واقع، اختلاف معناداری در ارزیابی دانشجویان از ابعاد و مؤلفه های تدریس و یادگیری با رویکرد اسلامی

نسبت به ارزیابی اساتید در اکثر مؤلفه‌ها وجود دارد، که این امر نیاز به بررسی و بهبود روش‌های تدریس و یادگیری در این مراکز را نشان می‌دهد.

شکل ۱- شکل به دست آمده از بخش کیفی

سوال دوم پژوهش:

چه الگوی مفهومی جهت تدریس و یادگیری با رویکرد اسلامی در مراکز آموزش دانشگاه جامع علمی - کاربردی استان البرز می‌توان طراحی نمود؟ در این بخش، داده‌های گرد آوری شده، با روش تحلیل عامل تاییدی تجزیه و تحلیل شد. با انجام تحلیل عاملی معنادار بودن روابط هریک از مؤلفه‌ها با گویه‌های مربوطه و دارا بودن بار عاملی کافی بررسی شد.

جدول ۱- شاخص مناسب بودن ماتریس همبستگی برای انجام تحلیل عاملی

p	df	ضریب کای اسکوئر	ضریب KMO	شاخص‌های شناسایی شده
۰/۰۰	۸	۵۹۳/۸۳۸	۰/۵۰۰	مهارت‌های طراحی قبل از تدریس
۰/۰۰۰	۱۴	۲۲۷/۱۹۷	۰/۶۵۴	مهارت‌های ضمن تدریس
۰/۰۰۰	۳	۴۸۹/۳۸۰	۰/۵۰۰	مهارت‌های مدیریت زمان
۰/۰۰۰	۱۴	۱۵۱/۹۰۲	۰/۷۰۰	مهارت‌های ارتباطی
۰/۰۰۰	۱۳	۳۷۶/۱۵۳	۰/۵۴۰	مهارت‌های پژوهشی
۰/۰۰۰	۹	۷۱۴/۴۶۴	۰/۷۴۹	مهارت برنامه ریزی دروس عملی
۰/۰۰۰	۸	۶۲۸/۵۸۹	۰/۷۰۳	مهارت‌های اخلاق حرفه‌ای اسلامی
۰/۰۰۰	۷	۳۵۳/۴۰۱	۰/۵۰۰	مهارت‌های بعد از تدریس
۰/۰۰۰	۳۶	۱۰۲۷۵/۲۹۷	۰/۸	تدریس و یادگیری با الگوی اسلامی

شاخص آزمون بارتلت را نشان می‌دهد. براساس نتایج حاصله از آنجا که مقدار کا-ام-او (KMO) به ترتیب برای تدریس و یادگیری با الگوی ایرانی اسلامی برابر با ۰/۸۰۰ با کای اسکوئر ۱۰۲۷۵/۲۹۷، برای مهارت قبل از تدریس برابر با ۰/۵۰۰ با کای

اسکوئر ۵۹۳/۸۳۸، برای مهارت‌های ضمن تدریس برابر با ۰/۶۵۴ با کای اسکوئر ۲۲۷/۱۹۷ و برای مهارت‌های مدیریت زمان ۰/۵۲۰ با کای اسکوئر ۴۸۹/۳۸۰ و برای مهارت‌های ارتباطی ۰/۷۰۰ با کای اسکوئر ۱۵۱/۹۰۲ و برای مهارت‌های پژوهشی ۰/۵۴۰ با کای اسکوئر ۳۷۶/۱۵۳ و مهارت‌های برنامه ریزی دروس عملی ۰/۷۴۹ و با کای اسکوئر ۷۱۴/۴۶۴ و مهارت‌های اخلاق حرفه‌ای اسلامی ۰/۷۰۳ با کای اسکوئر ۶۲۸/۵۸۹ و مهارت‌های بعد از تدریس ۰/۵۰۰ با کای اسکوئر ۳۵۳/۴۰۱ استخراج شده است و این مقادیر حاصله بزرگتر از کای اسکوئر جدول بحرانی است و همچنین در سطح ($P < 0/05$) معنادار است بنابراین شواهد فوق می‌تواند به این نتیجه دست یافت که ماتریس همبستگی شاخص‌های شناسایی شده به عنوان شاخص‌های مطلوب تدریس و یادگیری با الگوی ایرانی اسلامی برای انجام تحلیل عاملی مناسب است.

جدول ۲- بررسی نرمال بودن داده‌ها براساس ضریب کولموگروف-اسمیرنوف و چولگی و کشیدگی

متغیرها	تعداد	ضرایب کولموگروف-اسمیرنوف			چولگی و کشیدگی	
		آماره	درجه آزادی	سطح اطمینان	چولگی	کشیدگی
مهارت‌های قبل از تدریس	۶۷۰	۰/۴۵	۶۶۹	۰/۲۴۳	-۰/۷۱۳	-۰/۲۲۶
مهارت‌های ضمن تدریس	۶۷۰	۰/۵۹	۶۶۹	۰/۱۱۶	-۰/۷۴۱	۰/۴۰۹
مدیریت زمان	۶۷۰	۰/۵۹	۶۶۹	۰/۱۷۶	-۰/۸۱	-۰/۰۲۰
مهارت‌های ارتباطی	۶۷۰	۰/۷۶	۶۶۹	۰/۱۳۴	-۱/۰۱۴	۰/۱۵
مهارت‌های پژوهشی	۶۷۰	۰/۴۱	۶۶۹	۰/۲۶۱	-۰/۷۴۳	-۰/۲۵۲
مهارت‌های برنامه ریزی دروس عملی	۶۷۰	۰/۶۱	۶۶۹	۰/۱۶۰	-۰/۹۴۵	-۰/۳۰۹
مهارت‌های اخلاق حرفه‌ای اسلامی	۶۷۰	۰/۸۱	۶۶۹	۰/۱۴۶	-۱/۰۰۵	۰/۲۶۷
مهارت‌های بعد از تدریس	۶۷۰	۰/۷۱	۶۶۹	۰/۱۱۴	-۱/۰۴۳	-۰/۰۴۳
تدریس و یادگیری با رویکرد اسلامی	۶۷۰	۰/۲۲۱	۶۶۹	۰/۸۹	-۰/۹۶۱	-۰/۰۸۹

با توجه به جدول ۲، همه متغیرها در سطح اطمینان ۹۵ درصد بالاتر از ۰/۰۵ قرار دارد بنابراین داده‌ها نرمال بوده و همچنین در بررسی چولگی و کشیدگی نیز با توجه به اینکه همه در محدوده (۲ و -۲) قرار دارند بنابراین نشان می‌دهد توزیع متغیر از چولگی و کشیدگی نرمال برخوردارند.

جدول ۳- ماتریس همبستگی بین متغیرهای پژوهش

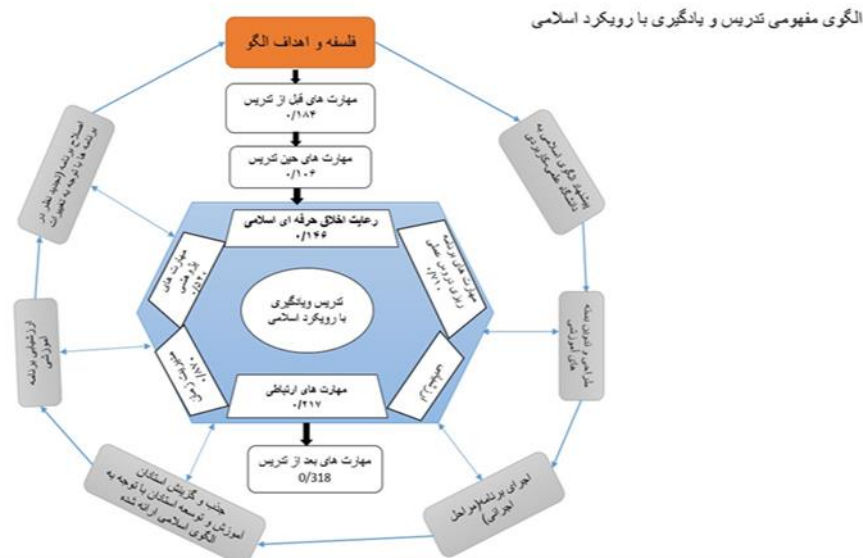
مهارت‌های بعد از تدریس	مهارت‌های اخلاق حرفه‌ای اسلامی	مهارت برنامه ریزی در دروس عملی	مهارت‌های پژوهشی	مهارت‌های ارتباطی	مدیریت زمان	مهارت‌های ضمن تدریس	مهارت‌های قبل از تدریس	تدریس و یادگیری با رویکرد اسلامی	
۰/۹۸۷	۰/۹۹۲	۰/۹۸۶	۰/۹۹۳	۰/۹۹۵	۰/۹۷۳	۰/۹۹۴	۰/۹۹۶	۱/۰۰	تدریس و یادگیری با رویکرد اسلامی
۶۷۰	۶۷۰	۶۷۰	۶۷۰	۶۷۰	۶۷۰	۶۷۰	۶۷۰	۶۷۰	تعداد
***۰/۰۰	***۰/۰۰	***۰/۰۰	***۰/۰۰	***۰/۰۰	***۰/۰۰	***۰/۰۰	***۰/۰۰	***۰/۰۰	SIG

نتایج حاصل از جدول ۳، نشان می‌دهد در سطح معناداری ۰/۰۱ رابطه قوی و مثبت بین متغیرها برقرار می‌باشد با توجه به اینکه تاثیر مولفه‌های هشتگانه بر روی مولفه اصلی تدریس و یادگیری با رویکرد اسلامی و ($P < 0/01$) در حد قابل قبول است و تمام ۸ متغیر تاثیر مستقیم در تدریس و یادگیری با رویکرد اسلامی را دارند.

به کمک نتایج استخراج شده از پرسشنامه و تجزیه و تحلیل آماری و مطالعات مبانی نظری در نهایت الگوی مفهومی اولیه تدریس و یادگیری با رویکرد اسلامی طراحی شد. در پاسخ به سوال دوم پژوهشی که در فوق عنوان شد؛ الگویی مبتنی بر ۶ مرحله (فلسفه

و اهداف، ابعاد و مولفه‌های الگوی اسلامی تدریس، مراحل اجرایی الگوی اسلامی تدریس، جذب هیات علمی و گزینش، سنجش و ارزشیابی) به شرح ذیل ارائه شده است:

- ۱- بهبود دانش، مهارت و نگرش اساتید در زمینه تدریس و یادگیری با رویکرد اسلامی در همه دروس به ویژه دروس عملی و کاربردی
 - ۲- بررسی علمی فرآیند تدریس و یادگیری به عنوان یک حوزه تخصصی و حرفه‌ای برای مدرسان
 - ۳- تسهیل فرآیند یاددهی-یادگیری با رویکرد اسلامی در دانشگاه علمی کاربردی
 - ۴- ارتقاء مستمر یاددهی-یادگیری در دانشگاه علمی کاربردی
 - ۵- تبدیل کلاس درس به اجتماعی از یادگیری (استاد و دانشجو)
 - ۶- پژوهش محوری در کنار آموزش در تدریس و یادگیری
 - ۷- تغییر نقش مدرسان دانشگاه از انتقال دهنده صرف اطلاعات به تسهیل کننده و هدایت کننده فعالیت‌های یاددهی-یادگیری با رویکرد علمی و کاربردی
- بر اساس موارد مطروحه فوق و پیشینه پژوهش، مطالعه مبانی نظری الگوی نهایی طراحی و تدوین گردید.

شکل ۱- الگوی مفهومی تدریس و یادگیری با رویکرد اسلامی

سوال سوم پژوهش:

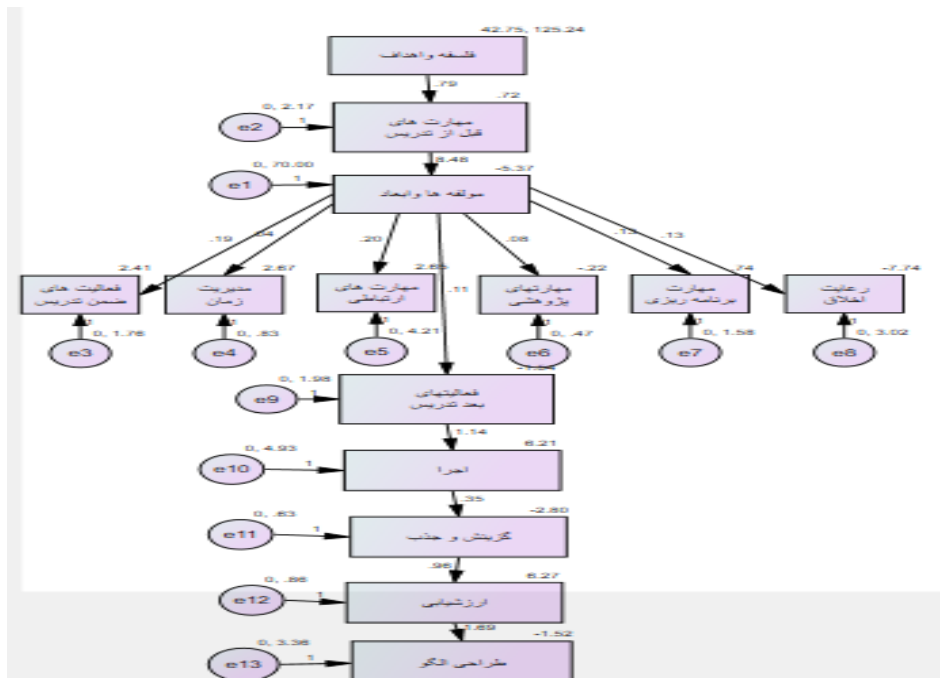
درجه تناسب الگوی پیشنهادی از نظر متخصصان چگونه است؟

به منظور قضاوت در مورد طراحی الگوی یادگیری و تدریس با رویکرد اسلامی از آزمون t تک نمونه استفاده شده است. بر اساس داده‌های فوق میانگین امتیاز تخصیص داده شده از سوی افراد نمونه به وضعیت فلسفه و اهداف الگو $3/90$ ، در بعد فعالیت‌های قبل از تدریس $3/77$ ، فعالیت‌های ضمن تدریس $3/8$ ، مدیریت زمان $4/33$ ، مهارت‌های ارتباطی $3/93$ ، مهارت‌های پژوهشی $3/83$ ، مهارت‌های برنامه ریزی در برنامه عملی $3/9$ ، مهارت‌های اخلاق حرفه‌ای اسلامی $5/77$ ، مهارت‌های بعد تدریس $3/75$ ، اجرا $4/1$ ، جذب و گزینش $3/33$ ، ارزشیابی $4/25$ ، طراحی الگو $3/85$ می‌باشد و از آنجا که این میانگین از میانگین نظری (نمره متوسط مقیاس که برابر با ۳ میباشد) بیشتر است، میتوان اظهار داشت که از نگاه اعضای نمونه امتیاز مقوله‌های مورد بررسی بیشتر از حد متوسط است. به علاوه با در نظر گرفتن مقدار t و $p = 0/05$ میتوان اظهار داشت که با ۹۵ درصد اطمینان این نتیجه معنی دار میباشد و با توجه به اینکه میانگین تجربی بزرگتر از میانگین نظری است، بنابر می‌توان نتیجه گرفت که طراحی الگوی یادگیری و تدریس با الگوی اسلامی در سطح مطلوبی قرار دارد و می‌توان نتیجه گرفت که افراد نمونه، مقوله‌های مطرح شده در زمینه طراحی الگوی

یادگیری و تدریس با رویکرد اسلامی را در حد بالاتر از متوسط ارزیابی و تایید کرده‌اند. ضریب بتا در تمام مولفه‌ها مثبت می‌باشد، یعنی با افزایش نمرات در ابعاد شیب خط رگرسیون افزایش می‌یابد به این ترتیب که شیب خط رگرسیون و ضریب بتا هر دو افزایشی می‌باشند. بنابر این در سطح اطمینان ۹۵ درصد پیش بینی کنندگی میزان تاثیر در ابعاد به ترتیب فلسفه و اهداف ۶۵ درصد، فعالیت‌های قبل از تدریس ۳۳ درصد، فعالیت‌های ضمن تدریس ۶۲ درصد، مدیریت زمان ۱۴ درصد، مهارت‌های ارتباطی ۵۷ درصد، مهارت‌های پژوهشی ۱۵ درصد، مهارت‌های برنامه ریزی ۳۷ درصد، مهارت‌های اخلاق حرفه‌ای اسلامی ۲۰ درصد، مهارت‌های بعد از تدریس ۱۸ درصد، اجرا ۸۳ درصد، جذب و گزینش ۲۸ درصد، ارزشیابی ۲۲ درصد و طراحی الگو ۳۵ درصد تاثیر دارد و میزان R برابر ۰/۹۹۱ و مجذور آن ۰/۹۸۲ می‌باشد که در سطح اطمینان بالاتر از ۰/۰۵ نشان دهنده میزان تاثیر مطلوب می‌باشد که نشان دهنده کفایت الگو می‌باشد.

جدول ۴- ضرایب تاثیر ابعاد الگوی طراحی شده

ردیف	متغیرها	B	انحراف استاندارد	ضریب رگرسیون Beta	معیار تصمیم	T
	ثابت	۴/۴۶	۲/۳۱	-	۰/۰۰۰	۱/۹۲۹
۱	فلسفه و اهداف	۰/۳۶۳	۰/۱۹۸	۰/۶۵۴	*۰/۰۰۰	۱/۸۳۳
۲	فعالیت‌های قبل تدریس	۰/۲۳۰	۰/۲۴۲	۰/۳۳۰	*۰/۰۰۰	۰/۹۴۹
۳	فعالیت‌های ضمن تدریس	۰/۲۶۳	۰/۲۰۹	۰/۶۲۳	*۰/۰۰۰	۱/۲۵۸
۴	مدیریت زمان	۰/۰۳۱	۰/۳۷۶	۰/۱۴	*۰/۰۰۰	۰/۸۲
۵	مهارت‌های ارتباطی	۰/۲۳۴	۰/۱۸۴	۰/۵۷۶	*۰/۰۰۰	۱/۲۷۰
۶	مهارت‌های پژوهشی	۰/۱۵۴	۰/۲۹۶	۰/۱۵۴	*۰/۰۰۰	۰/۵۲۲
۷	مهارت‌های برنامه ریزی	۰/۲۲۹	۰/۲۱۵	۰/۳۷۷	*۰/۰۰۰	۱/۰۶۴
۸	مهارت‌های اخلاق حرفه‌ای اسلامی	۰/۱۲	۰/۱۷۹	۰/۲۰	*۰/۰۰۰	۰/۰۶۷
۹	مهارت‌های بعد از تدریس	۰/۱۳۳	۰/۲۵۳	۰/۱۸۱	*۰/۰۰۰	۰/۵۲۷
۱۰	اجرا	۰/۵۲۷	۰/۲۵۴	۰/۸۳۷	*۰/۰۰۰	۵/۰۷۲
۱۱	جذب و گزینش	۰/۵۰	۰/۶۰۵	۰/۲۸۳	*۰/۰۰۰	۰/۸۲۷
۱۲	ارزشیابی	۰/۳۹۴	۰/۳۶۵	۰/۲۲۲	*۰/۰۰۰	۰/۰۷۹
۱۳	طراحی الگو	۰/۲۳۷	۰/۲۳۷	۰/۳۴۸	*۰/۰۰۰	۱/۹۲۹

شکل ۱- برازش الگو نشان از کفایت و تناسب الگو

نتیجه‌گیری

مقایسه نتایج حاصل از این پژوهش با نتایج پژوهش‌های قبلی بیان‌کننده آن است که برخی از مولفه‌های شناسایی شده در پژوهش حاضر به عنوان مولفه‌های پژوهش‌های قبلی مطرح بوده و تعدادی نیز توسط پژوهش حاضر شناسایی شده است در ادامه هر یک از این مولفه‌های شناسایی شده بررسی می‌گردد:

۱- مولفه مهارت‌های قبل از تدریس بر طبق میانگین درصدی (۳۳/۶۱) پاسخ اساتید با میانگین (۳/۷۳) و انحراف استاندارد (۸/۷۶) Sd و بار عاملی (۰.۹۷۷) در سطح خوب بر طبق میانگین درصدی (۲۸/۵۱) پاسخ دانشجویان با میانگین (۳/۱۶) و انحراف استاندارد $(Sd = ۸/۷۴)$ و بار عاملی (۰.۸۹۸) نیز بالاتر از متوسط ارزیابی شده است.

مهارت‌های قبل از تدریس و آماده‌سازی مقدمات تدریس طبق موارد به دست آمده نیازمند طراحی و تدوین برنامه‌ای مناسب جهت اجرای تدریس بوده و شایسته است دست‌اندرکاران فرایندهای یاددهی-یادگیری با توجه به مهارت محور بودن این دانشگاه در موارد لازم در فرآیند قبل از تدریس مانند تجهیزات، سازماندهی محتوای آموزشی و امکانات دانشگاه بتوانند موارد لازم در تدریس مهارت محور را سرلوحه کار قرار دهند. بریمانی و همکاران (۱۳۹۰) و جان سنتر (۲۰۰۴) و جوزف لومن (۱۹۹۵) به نقل از جعفری (۱۳۸۴) در رابطه با تعدادی از خرده مولفه‌ها با این پژوهش همسو است.

۲- مولفه مهارت‌های ضمن تدریس بر طبق میانگین درصدی (۵۶/۱۹) پاسخ اساتید با میانگین (۳/۷۴) و انحراف استاندارد $(Sd = ۱۴.۲۸)$ و بار عاملی (۰.۹۲۶) در سطح بالاتر از متوسط و خوب بر طبق میانگین درصدی (۵۶/۱۸) پاسخ دانشجویان با میانگین (۳/۷۴) و انحراف استاندارد $(Sd = ۱۴/۲۸)$ و بار عاملی (۰.۹۳۷) نیز بالاتر از متوسط و خوب ارزیابی شده است. در رابطه با مهارت‌های ضمن تدریس مسائلی از قبیل: اصول نحوه انتخاب ارائه محتوا؛ میزان آشنائی با توانمندی دانشجویان، مدیریت مشارکتی، کنترل مناسب کلاس درس، استفاده از راهبردهای آموزشی در تدریس مدنظر قرار گرفته است که با توجه به تربیت دانشجوی مهارتی لازم است محتواهای انتخاب شده و روش‌های ارائه آن نیاز جامعه و بازار کار را برطرف نماید که در حال حاضر دانشگاه علمی کاربردی گام‌های مثبتی در این زمینه برداشته ولی نیاز به تسریع در انجام آن وجود دارد. کهریزی، پروانه و همکاران (۱۳۹۹)، کهرخایی و همکاران (۱۳۹۵)، - جوزف لومن (۱۹۹۵) به نقل از جعفری (۱۳۸۴)، ماتیوز (۱۹۹۱) در بعضی از خرده مولفه‌ها در این مولفه همخوانی دارد.

۳- مولفه مهارت مدیریت زمان بر طبق میانگین درصدی (۱۱/۰۶) پاسخ اساتید با میانگین (۳/۶۸) و انحراف استاندارد (Sd=۲/۹۳) و بار عاملی (۰.۹۴۴) در سطح بالاتر از متوسط و خوب بر طبق میانگین درصدی (۱۰/۰۳) پاسخ دانشجویان با میانگین (۳/۳۴) و انحراف استاندارد (Sd= ۳/۱۳) و بار عاملی (۰.۹۵۶) نیز بالاتر از متوسط ارزیابی شده است. بحث ارزش زمان و مدیریت آن در تمامی امور مطرح و مهم و اساسی است. لذا در این زمینه با توجه به نظر دانشجویان بحث مدیریت زمان لازم است بیشتر مورد بررسی قرار گرفته و آموزش‌های لازم در این زمینه برای مدرسان در نظر گرفته شود. ماتیوز (۱۹۹۱)، شعبانی (۱۳۹۵)، کهریزی، پروانه و همکاران (۱۳۹۹). در بعضی از خرده مولفه‌ها در این مولفه همخوانی دارد.

۴- مولفه مهارت‌های ارتباطی بر طبق میانگین درصدی (۵۷/۵۷) پاسخ اساتید با میانگین (۳/۸۳) و انحراف استاندارد (Sd=۱۵/۲) و بار عاملی (۰.۹۶۷) بالاتر از متوسط و خوب بر طبق میانگین درصدی (۴۷/۰۵۲) پاسخ دانشجویان با میانگین (۳/۱۳) و انحراف استاندارد (Sd=۱۷/۳۳) و بار عاملی (۰.۹۴۸) نیز بالاتر از متوسط ارزیابی شده است. مهارت‌های ارتباطی در انتقال مفاهیم به دیگران از جایگاه ویژه‌ای برخوردار است موفقیت معلمان و استادان و کلیه افراد در ارتباط با دانشجو به توانایی بر تفهیم مطالب و روشن کردن خواسته‌های او دارد. در فرایند آموزشی، ارتباط عبارت است از برقراری بین دو فرد، دو موضوع، دو اندیشه یا بیشتر و به عبارت بهتر، تفاهم و اشتراک فکر بین استاد و یادگیرنده یا یادگیرندگان است و لیکن از دیدگاه اساتید، مهم ترین انگیزه‌ها، انگیزه‌های مربوط به یادگیری و پیشرفت تحصیلی است علاوه بر آن مدرس باید قادر باشد با شناخت شاگردانش، محتوای آموزشی را تا حد وضعیت مطلوب آموزشی بالا ببرد. او باید ضمن هماهنگی لازم بین ویژگی‌های فردی و فعالیت آموزشی، آموزش و یادگیری را برای آنان به صورت تجربه شیرین و لذت بخش درآورد. با توجه به ارزیابی سطح متوسط توسط دانشجو چنین برداشت می‌گردد که توجه به تمرین و یادگیری و مهارت‌های برقراری مؤثر، به خصوص برای استادان که همواره با گروه کثیری از دانشجویان در تعامل هستند بسیار ضروری است. پیشنهاد می‌شود که استادان مهارت‌های ارتباطی خود را بهبود بخشند تا بتوانند ارتباط بهتری با دانشجویان برقرار کنند. در ضمن دانشگاه جامع علمی کاربردی با برگزاری دوره‌های آموزشی به افزایش سطح مهارت‌های آنان کمک بسیاری می‌تواند انجام دهد. نتایج به دست آمده با جان سنتر (۲۰۰۴) به نقل از تیرگر (۱۳۸۴)، اسدی و همکاران (۱۳۹۳). رحمان زاده ونجفی نیاسر (۱۳۹۲) در بعضی از خرده مولفه‌ها در این مولفه همخوانی دارد.

۵- مولفه مهارت‌های پژوهشی بر طبق میانگین درصدی (۲۴/۰۰) پاسخ اساتید با میانگین (۴/۰۰) و انحراف استاندارد (Sd=۵/۳۴) و بار عاملی (۰.۹۵۵) در سطح خوب و بر طبق میانگین درصدی (۱۹/۷۰) پاسخ دانشجویان با میانگین (۳/۲۸) و انحراف استاندارد (Sd=۶/۰۵) و بار عاملی (۰.۹۴۴) نیز در سطح خوب ارزیابی شده است. آموزش مهارت‌های پژوهشی در جامعه علمی ما چه در حوزه و چه در دانشگاه، با آسیب‌های متعددی همراه بوده و هست. دست‌اندرکاران پژوهش غالباً درباره تعداد مهارت‌های لازم در این عرصه و ترتیب آموزش آن وحدت نظر ندارند. بسته‌های آموزشی ناظر به کمیت و کیفیت آموزش مهارت‌ها که در برخی از مراکز پژوهشی تدوین شده است، در مرحله اجرا با اشکال‌های کارشناسی مواجه شده‌اند و نبود منابعی معتبر و پاسخ‌گو در این باره، راه را برای ظهور سلیقه‌های مختلف باز کرده است. نتایج به دست آمده از این پژوهش با هیچ‌کدام از پیشینه‌های بررسی شده همسو نمی‌باشد.

۶- مولفه مهارت‌های برنامه ریزی دروس عملی بر طبق میانگین درصدی (۴۰/۸۹) پاسخ اساتید با میانگین (۴/۰۸) و انحراف استاندارد (Sd=۸/۹۸) و بار عاملی (۰.۱۷۵) در سطح خوب و بر طبق میانگین درصدی (۳۳/۷۸) پاسخ دانشجویان با میانگین (۳/۳۷) و انحراف استاندارد (Sd=۱۰/۷۸) و بار عاملی (۰.۹۵۱) نیز بالاتر از متوسط ارزیابی شده است. از آنجایی که یکی از ارکان مهم تدریس عملی انتقال مستقیم اطلاعات و تجربیات از استاد به دانشجو می‌باشد، تجربه عملی و حضور مداوم استاد در کنار دانشجویان در کارگاه‌های آموزشی می‌تواند هم در انتقال مفاهیم آموزشی و هم حمایت روحی دانشجو نقش مهمی ایفاء کند. که با توجه به تربیت دانشجوی مهارتی لازم است محتواهای انتخاب شده و روش‌های ارائه آن به صورت عملی و کاربردی نیاز جامعه و بازار کار را برطرف نماید که در حال حاضر دانشگاه علمی کاربردی گام‌های مثبتی در این زمینه برداشته ولی نیاز به تسریع در انجام آن وجود دارد. این مولفه توسط پژوهش حاضر شناسایی شده است و سابقه‌ای در پژوهش‌های قبلی در رابطه با این مولفه یافت نگردیده است.

۷- مولفه مهارت اخلاق حرفه‌ای اسلامی بر طبق میانگین درصدی (۳۳/۷۳) پاسخ اساتید با میانگین (۳/۷۴) و انحراف استاندارد (Sd=۸/۶۸) و بار عاملی (۰.۹۵۳) بالاتر از متوسط و بر طبق میانگین درصدی (۲۴/۸۱) پاسخ دانشجویان با میانگین (۲/۷۵) و انحراف

استاندارد ($Sd=11/44$) و بار عاملی (0.954) نیز در سطح نسبتاً ضعیف رو به متوسط ارزیابی شده است. آموزش عالی نظامی حرفه‌ای است و اساتید دانشگاه‌ها به عنوان افرادی که مسوولیت تعلیم و تربیت دانشجویان را بر عهده دارند باید از اصول اخلاق حرفه‌ای اسلامی آگاهی داشته و به آن پایبند باشند. مهارت اخلاق آموزشی اسلامی تضمین کننده سلامت فرایند یاددهی - یادگیری در دانشگاه است و موجب افزایش تعهد و پاسخگویی مدرسان نسبت به نیازهای دانشجویان می‌شود. با توجه به نظرات مطروحه دانشجویان پیشنهاد می‌گردد که دوره‌های آموزشی در رابطه با اخلاق حرفه‌ای اسلامی در دانشگاه‌ها به ویژه دانشگاه جامع علمی-کاربردی، دوره‌های آموزشی ضمن خدمت ویژه مدرسان برگزار گردد. این مولفه توسط پژوهش حاضر شناسایی شده است و سابقه‌ای در پژوهش‌های قبلی در رابطه با این مولفه یافت نگردیده است. فقط در بعضی موارد محدود با نتایج به دست آمده از تحقیق. اسدی و همکاران (1393) در بعضی از خرده مولفه‌ها هم خوانی دارد.

۸- مولفه مهارت‌های بعد از تدریس

در رابطه با مهارت‌های بعد از تدریس نیز مواردی شامل: ارزشیابی مستمر و مداوم از آموخته‌های دانشجویان- شفاف سازی در مورد منابع و شیوه ارزشیابی دروس- رعایت تناسب شیوه‌های ارزشیابی پایانی با محتوای تدریس شده- آشنائی با انواع روش‌های ارزشیابی از تدریس- همکاری با گروه، دانشکده و کارشناسان آموزشی در برگزاری امتحانات - ارزشیابی منصفانه دانشجو به دور از حب و بغض- توانائی اجرای ارزشیابی‌های متنوع و چندگانه - عدم اتکا صرف بر سنجش حافظه دانشجو مورد ارزیابی قرار گرفتند همچنین استفاده از روش‌های متنوع ارزشیابی مانند خود ارزیابی، ارزیابی توسط همکاران، ارزیابی 360 درجه‌ای و مانند این‌ها، علاوه بر ارزشیابی دانشجویان جهت ارائه تصویری واضح از تدریس و یادگیری جهت بهبود آن، اجتناب ناپذیر خواهد بود.

بر طبق میانگین درصدی ($31/51$) پاسخ اساتید با میانگین ($3/93$) و انحراف استاندارد ($Sd=8/52$) و بار عاملی (0.963) بالاتر از متوسط و رو به خوب بر طبق میانگین درصدی ($25/28$) پاسخ دانشجویان با میانگین ($3/16$) و انحراف استاندارد ($Sd=8/85$) و بار عاملی (0.953) نیز بالاتر از متوسط ارزیابی شده است. و به نظر می‌رسد در این زمینه نیز برگزاری دوره‌های آموزشی ضمن خدمت می‌تواند به افزایش توانمندی این مولفه در مدرسان کمک شایانی نماید. نتایج به دست آمده با. اسدی و همکاران (1393). کهریزی، پروانه و همکاران (1399). در بعضی از خرده مولفه‌ها در این مولفه همخوانی دارد.

به طور خلاصه مقایسه پاسخ‌های دانشجویان و اساتید بر اساس مولفه‌های مورد مطالعه نشان دهنده این مورد است که در رابطه با مولفه‌های: مهارت‌های قبل از تدریس؛ مهارت مدیریت زمان؛ مهارت‌های ارتباطی؛ مهارت‌های پژوهشی؛ مهارت‌های برنامه ریزی دروس عملی؛ مهارت‌های بعد از تدریس اساتید وضعیت تدریس خود را بهتر از آنچه که دانشجویان اظهار نظر کرده‌اند، ارزیابی نموده‌اند. در مولفه مهارت‌های ضمن تدریس اساتید و دانشجویان متفق القول وضعیت تدریس و یادگیری را بالاتر از متوسط و خوب ارزیابی نموده‌اند. همچنین در مولفه مهارت اخلاق حرفه‌ای اسلامی اساتید وضعیت تدریس خود را خیلی بهتر از آنچه که دانشجویان اظهار نظر کرده‌اند، ارزیابی نموده‌اند. آنچه در رابطه با تدریس و یادگیری در مراکز آموزش دانشگاه جامع علمی-کاربردی استان البرز قابل بحث می‌باشد این است که مولفه مهارت‌های ضمن تدریس از نظر دانشجویان بیشترین امتیاز را کسب نموده و در صورتی که مولفه اخلاق حرفه‌ای اسلامی کمترین امتیاز را به خود اختصاص داده است. بنابر این برگزاری دوره‌های آموزشی ضمن خدمت در رابطه با تمامی مولفه‌ها به ویژه مساله اخلاق حرفه‌ای اسلامی برای اساتید ضروری به نظر می‌رسد. در واقع اختلاف معناداری در ارزیابی دانشجویان از تدریس و یادگیری با رویکرد اسلامی و ارزیابی اساتید از تدریس و یادگیری با رویکرد اسلامی در اکثریت مولفه‌ها به جز یک مورد وجود دارد.

منابع

۱. اسدیان، سیروس؛ پیری، موسی؛ و سعادت‌فر، رحمت. (۱۳۹۶). تدریس اثربخش در آموزش عالی بر اساس تجارب حرفه‌ای استادان و ارتباط آن با تدریس خود-گزارشی. دوفصلنامه مطالعات برنامه درسی آموزش عالی، ۸(۱۵)، ۱۳۴-۱۱۳.
۲. امین‌بیدختی، علی‌اکبر؛ زارع، مریم؛ و نعمتی، محمدعلی. (۱۳۸۹). دانشگاه پژوهی؛ ضرورتی مغفول مانده در راستای تقویت همکاری‌های دانشگاه و صنعت. نشریه صنعت و دانشگاه، ۲(۵).
۳. بابائی، محمود. (۱۳۸۹). مقدمه‌ای بر یادگیری الکترونیکی. تهران: پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران.
۴. بانک جهانی. (۲۰۰۳). یادگیری مادام‌العمر در اقتصاد دانش‌محور (ترجمه مصطفی عمادزاده و فریماه کسائی‌ان). اصفهان: انتشارات جهاد دانشگاه.
۵. بریمانی، ابوالقاسم؛ صالحی، محمد؛ و صادقی، محمدرضا. (۱۳۹۰). بررسی عوامل مؤثر بر بهبود کیفیت آموزش عالی در دوره تحصیلات تکمیلی از دیدگاه دانشجویان این مقطع. فصلنامه علمی پژوهشنامه تربیت، ۶(۲۶)، ۱-۲۴.
۶. جمشیدی‌کیا، سجاد. (۱۳۹۴). ارزیابی سیستم مدیریت یادگیری مرکز آموزش‌های الکترونیکی دانشگاه تهران (پایان‌نامه کارشناسی ارشد). دانشگاه خوارزمی، تهران.
۷. خراسانی، اباصلت. (۱۳۹۳). بررسی مقایسه‌ای کیفیت برنامه درسی برخی دانشگاه‌های دولتی بر مبنای دیدگاه اعضای هیأت علمی. فصلنامه پژوهش در نظام‌های آموزشی، ۸(۲۶).
۸. سامری، مریم. (۱۳۹۷). ارائه الگو تدریس اثربخش اساتید دانشگاه بر پایه تحلیل شبکه عصبی مصنوعی. نشریه علمی آموزش و ارزشیابی (فصلنامه)، ۱۱(۴۴)، ۱۰۲-۷۹.
۹. سلیمی، جمال؛ و رضانی، قباد. (۱۳۹۵). ارزیابی کیفیت تدریس اعضای هیأت علمی دانشگاه‌های کردستان و علوم پزشکی سنندج. دو فصلنامه مطالعات آموزشی نما آجا، ۶(۳-۱).
۱۰. عابدی جعفری، حسن؛ تسلیمی، محمدسعید؛ فقیهی، ابوالحسن؛ و شیخ‌زاده، محمد. (۱۳۹۰). تحلیل مضمون و شبکه مضامین: روشی ساده و کارآمد برای تبیین الگوهای موجود در داده‌های کیفی. مجله اندیشه مدیریت راهبردی، ۵(۲).
۱۱. غریب، عباس؛ علی‌طالب، علی؛ عباسی، ستاره؛ و شیری، اردشیر. (۱۳۹۵). بررسی مدیریت جهادی بر آموزش کارآفرینی در دانشگاه‌ها (مورد مطالعه مدیران دانشگاه آزاد مازندران). فصلنامه علمی-پژوهشی مطالعات الگوی پیشرفت اسلامی-ایرانی، ۴(۸).
۱۲. کریمی، بهرام علی. (۱۳۹۱). بررسی تأثیر استفاده از تابلوی هوشمند در یادگیری مشارکتی درس زبان سال دوم راهنمایی شهرستان اسدآباد. پایان‌نامه کارشناسی ارشد. تکنولوژی آموزشی دانشگاه آزاد اسلامی کرمانشاه.
۱۳. گنجی، مسعود؛ زاهد بابلان، عادل؛ و معینی‌کیا، مهدی. (۱۳۹۵). فراتحلیل پژوهش‌های انجام‌یافته در خصوص نقش الگوهای تدریس بر پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان. مجله روانشناسی مدرسه، ۳(۴)، ۹۸-۱۰۸.
۱۴. گیدنز، آنتونی. (۱۳۹۱). جامعه‌شناسی (ترجمه منوچهر صبوری). تهران: نشر نی. (چاپ بیست و هفتم).

۱۵. لک، مرضیه. (۱۳۹۶). علل و عوامل مشکلات یادگیری دانش‌آموزان. نشریه روانشناسی رشد دانش‌آموز.
۱۶. محمدی‌مهر، مژگان؛ ملکی، حسن؛ عباس‌پور، عباس؛ و خوشدل، علیرضا. (۱۳۹۰). جستاری بر شایستگی‌های مورد نیاز یادگیری مادام‌العمر در دانشجویان پزشکی عمومی. مجله آموزش در علوم پزشکی، ۱۱(۸).
۱۷. مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان. (۱۳۹۰). فرهنگ لغت انگلیسی به فارسی. اصفهان: نشر مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان.
۱۸. ملاباشی، رؤیا؛ حقانی، فریبا؛ و معمارزاده، مهرداد. (۱۳۸۹). بررسی مهارت‌های تدریس مدرسین در درمانگاه‌های آموزشی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان. مجله دانشگاه علوم پزشکی بابل، ۱۲(۱)، ۳۳-۲۶.
۱۹. موریسون، گری. آر؛ روس، استیون. ام؛ و کمپ، جرالده. ای. (۲۰۰۶). طراحی آموزش اثر بخش (ویرایش چهارم) (ترجمه غلامحسین رحیمی دوست). اهواز: انتشارات دانشگاه شهید چمران.
۲۰. موسوی، فرانک. (۱۳۸۸). برنامه درسی معنوی در هزاره سوم. کرمانشاه: دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرمانشاه.
۲۱. میکائیلو، غلامحسین؛ و سلطان‌القزائی، خلیل. (۱۳۹۴). اهداف و روش‌های تعلیم و تربیت از دیدگاه اسلام. فصلنامه بصیرت و تربیت اسلامی، ۱۲(۳۵).
۲۲. نقش‌بندی، آزاد؛ امامی، حسن؛ صالحی، حمزه؛ و عبدالهی، عبدالباسط. (۱۳۹۳). تأثیر هوشمندسازی مدارس بر یادگیری دانش‌آموزان مدارس. کنفرانس بین‌المللی مهندسی، هنر و محیط زیست. کشور لهستان.
۲۳. نقیب‌زاده، میر عبدالحسین. (۱۳۸۸). نگاهی به فلسفه آموزش و پرورش. تهران: انتشارات طهوری.
24. Abu Alhija, F. N. (2017). Teaching in higher education: Good teaching through students' lens. *Studies in Educational Evaluation*, 54 (9), 4-12.
25. Biber, R. E. (2008). Competencies in the 21st century. *Journal of management*.
26. Dečman, M. (2015). Modeling the acceptance of e-learning in mandatory environments of higher education: The influence of previous education and gender. *Computers in human behavior*, 49, 272-281.
27. Fulbright, R. K. , Jenner, A. R. , Mencl, W. E. , Pugh, K. R. , Shaywitz, B. A. , Shaywitz, S. E. , Jack, M. Fletcher. , Lynn, S. Fuchs. , & Marcia, A. Barnes. (2009). *Learning Disabilities From Identification to Intervention*. New York: . A Division of Guilford.
28. Fulbright, R. K. , Jenner, A. R. , Mencl, W. E. , Pugh, K. R. , Shaywitz, B. A. , Shaywitz, S. E. , Jack, M. Fletcher. , Lynn, S. Fuchs. , & Marcia, A. Barnes. (2009). *Learning Disabilities From Identification to Intervention*. New York: . A Division of Guilford.
29. Hetty, A. H. , Kurniabudi. , & Sharipuddin, M. (2016). Evaluating the Effective Factors of Readiness for Electronic Learning in Higher Education. *Procedia Computer Science*, 59.
30. Jsson, P. N. (2018). Public universities administrators and technology policy making. *Educational administration Quarterly*, 39(4), 34-36.
31. Kumar, R. R. , Loganathan, N. , Patel, A. , & Kumar, R. D. (2015) Investigating the effect of learning management system on learning disability: A study of Malaysia. *Quality and Quantity*, 49(3), 1101-1120
32. Kvale, S. (1996). *Inter Views: An introduction to qualitative research writing*. Thousand Oaks, Calif: Sage Publication

33. Lois J. P. , & Roche, L. A. (2014). use of research Study on Canada's efforts to link research and pr Lanceer, 364,1615-221.
34. Shabani Varaki, B. , & Hosseingholizadeh, R. (2016). Evaluation of college teaching qualities. Quarterly Journal of Research and Planning in Higher Education. 12(1), 1-21.
35. Shabani, H. (2001). Skills education, Teaching Methods and Technology. Tehran: Samt press.
36. Sousa, A. D. , McDonald, S. , Rushby, J. , Li, S. , Dimoska, A. ,& James, C. (2010). A conceptual model. Washington DC: Association for The Cognitive concepts.
37. Vermunt, J. D. , & Donche, V. (2017). A learning patterns perspective on student learning in higher education: state of the art and moving forward. Educational psychology review, 29(2), 269-299.
38. Willingham, D. T. , Hughes, E. M. , & Dobolyi, D. G. (2018). The scientific status of learning styles theories. Teaching of Psychology, 42(3), 266-271.

